ਮਾਰਵਾੜੀ ਬਲੀਕਾ ਵਿਦਿਆਲਿਆ

ਬਨਾਮ

ਆਸ਼ਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਅਤੇ ਓ. ਆਰ. ਐੱਸ.

(2013 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9166)

14 ਫਰਵਰੀ, 2019

[ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਨਵੀਨ ਸਿਨਹਾ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਃ ਆਰਟੀਕਲ 226-ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ-ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ-ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਵਿਰੁੱਧ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਕੂਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਸੀ-ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ, ਭੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੱਕ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀਃ ਨਿੱਜੀ ਗ਼ੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ ਹੈ-ਨਿਯੁਕਤੀ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੀ-ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਤੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪਿਛੋਕੜ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ-ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼-ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਵਾਪਸ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ-ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਕਮੇਟੀ ਆਫ਼ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਦਿੱਲੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਕੇ. ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2015) 17 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 353; ਸੁਸ਼ਮਿਤਾ ਬਾਸੂ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਵੀ. ਬਾਲੀਗੰਗੇ ਸਿੱਖਿਆ

ਸਮਿਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਸਤਿੰਬਲਾ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਵੀ. ਸੇਂਟ ਪੌਲਜ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਓਰਸ। (2011) 13 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 760: [2011] 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 203-ਵਿਲੱਖਣ.

ਰਮੇਸ਼ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2012) 12 SCC 331 : [2012] 12 SCR 315 ; ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2016) 6 SCC 541 : [2016] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 697; ਅਨੂਪ ਜੈਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਐਨਰ. (1984) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 369: [1984] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 453-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2012] 12 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 315	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 11
[2016] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 697	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 11
(2015) 17 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 353	ਵਿਲੱਖਣ	ਪੈਰਾ 11
[2011] 10 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 203	ਵਿਲੱਖਣ	ਪੈਰਾ 17
[2006] 6 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 506	ਵਿਸ਼ੇਸ਼	ਪੈਰਾ 18
[1984] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 453	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 22

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2013 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9166.

ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 2001 ਦੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 889 ਵਿੱਚ 2001 ਦੇ ਨੰਬਰ 709 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਸੰਜੀਵ ਸੇਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼ਬੀਆਸ਼ਚੀ ਪਾਤਰਾ, ਸਯਾਨ ਰੇ, ਸੌਮੋ ਪਾਲਿਤ, ਮੈਸਰਜ਼ ਖੇਤਾਨ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਅਰੁਣ ਕੇ. ਸਿਨਹਾ, ਸਵਾਸਤਿਕ ਵਰਮਾ, ਸਿਨਹਾ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਖਿਲੇਸ਼, ਸੁਹਾਨ ਮੁਖਰਜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਸਥਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਮਿਤ ਵਰਮਾ, ਡਿੰਪਲ ਨਾਗਪਾਲ, ਮੈਸਰਜ਼ ਪੀ. ਐਲ. ਆਰ. ਚੈਂਬਰਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਆਰਡਰ

1. ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਯੋਗਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤੇ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

2. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਸਾਲ 1985 ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਡਬਲਯੂ. ਈ. ਐੱਫ. 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਕੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਸਬੰਧਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ 31 ਮਾਰਚ 1995 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਭੇਜੇ ਸਨ। 2 ਜਨਵਰੀ 1997 ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੂਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ), ਕਲਕੱਤਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੂਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਕਿ ਉਹ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਕਾਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਉੱਦਮ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ।

3. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 2000 ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੂਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਂਡਮਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਡਬਲਯੂ. ਪੀ. <ਆਈ. ਡੀ. 1 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 18.12.2000 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ।

4. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੂਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ) ਕਲਕੱਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਥਿਤ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ

ਕਾਰਨ ਬਣੀ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 12 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਈਆਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਰਜਿਸਟਰ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕਲਾਸਾਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 14.2.2001 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ 15.02.2001 ਤੋਂ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਉਸਨੇ ਸਕੂਲ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕਲਾਸਾਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ। 19.02.2001 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 20.2.2001 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਚੈੱਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਮਿਤੀ (ਆਈ. ਡੀ. 2) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਡਬਲਯੂ. ਪੀ. (ਆਈ. ਡੀ. 1) ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਕੂਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ।

7. ਡਬਲਯੂ. ਪੀ. ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਡਬਲਯੂ. ਪੀ. No.889 2001 ਵਿੱਚ ਏ. ਪੀ. ਓ. ਟੀ. No.709/2001 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ <ਆਈ. ਡੀ. 3 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਤਨਖਾਹ, ਭੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੱਕ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੀਵ ਸੇਨ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੈਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਕਮੇਟੀ ਆਫ਼ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਦਿੱਲੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਐੱਮ. ਕੇ. ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2015) 17 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 353, ਸੁਸ਼ਮਿਤਾ ਬਾਸੂ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਬਨਾਮ. ਬਾਲੀਗੰਗੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਮਿਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2006) 7 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 680 ਅਤੇ ਸਤੀਮਬਲਾ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ। ਸੇਂਟ ਪੌਲਜ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਓਰਸ. (2011) ਐੱਫ 13 ਐਸਸੀਸੀ 760.

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਜਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਲੀਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

10. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਤਨਖ਼ਾਹ ਵਾਪਸ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

11. ਸ੍ਰੀ ਅਰੁਣ ਕੇ. ਸਿਨਹਾ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਮੇਸ਼ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2012) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 331 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਓਰਸ. (2016) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 541 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਇਹ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਸੀ। ਵਾਪਸ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਸਹੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

12. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ 1 ਜਨਵਰੀ 2001 ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 20.2.2001 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਟਾਲਮਟੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

13. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (2) ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1973 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ' ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀਃ

“45. ਅਸੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਕੂਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਡੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (2) ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਹੈ। ”

14. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1973 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਡੀ. ਐੱਸ.

ਈ.') ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੋਵੇਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਬੇਲੋੜੀ ਸਰਕਾਰੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਡੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (2) ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਅਣਉਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ।

15. ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਰਮੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਸੀ। ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਉੱਪਰ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈਃ

“13. ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅੰਡੀ ਮੁਕਤੀ ਸਦਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਾਜੀ ਵੰਦਾਸ ਸਵਾਮੀ ਸੁਵਰਨਾ ਜਯੰਤੀ ਮਹੋਤਸਵ ਸਮਰਕ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਇੱਕ ਲੈਕਚਰਾਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈਃ (ਵੀ. ਆਰ. ਰੁਦਾਨੀ ਕੇਸ, ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. PP.700-701, ਪੈਰਾ 20 ਅਤੇ 22)

“20. ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਅਧਿਕਾਰ' ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਉਲਟ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 12 ਸਿਰਫ਼ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਤਹਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 226 ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੈਰ-ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਛੇਦ 226 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ' ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਢੱਕ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਕਰਤੱਵ ਨਿਭਾਉਣਾ। ਸਬੰਧਤ ਸਰੀਰ ਦਾ ਰੂਪ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ ਉਹ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੈ। ਕਰਤੱਵ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ

ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਫਰਜ਼ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

22. ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਫਰਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡੀ ਸਮਿਥ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈਃ 'ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚਾਰਟਰ, ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਫਰਜ਼ ਲਈ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਰਹੀ ਭੁਲੇਖਾ ਉੱਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਜਲਰੋਧਕ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਚਕਦਾਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂਡਮਸ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਉਪਾਅ ਹੈ ਜੋ 'ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ' ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 226 ਤਹਿਤ ਇਹ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਪਾਰਿਖ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਉੱਨੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਅਤੇ ਜ਼ੀ ਟੈਲੀਫਿਲਮਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

14. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ। " (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗ਼ੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇ।

16. ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਕਮੇਟੀ ਆਫ਼ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਦਿੱਲੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਐਮ. ਕੇ. ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਉੱਪਰ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ 'ਰਾਜ' ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਰਾਜ' ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਐੱਮ. ਕੇ. ਗਾਂਧੀ (ਸੁਪ੍ਰਾ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

17. ਸਤਿੰਬਲਾ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਓਰਸ ਵਿੱਚ ਸੇਂਟ ਪੌਲਜ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਉੱਪਰ) ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੰਸਥਾ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਕੰਮ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 39 (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ 'ਰਾਜ' ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਗ਼ੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਕੂਲ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਰਕਾਰੀ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੈਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗ਼ੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਤਨਖਾਹ ਦਾ

ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਫੈਸਲਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

18. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੁਸ਼ਮਿਤਾ ਬਾਸੂ ਅਤੇ ਓਰਸ ਵਿੱਚ। ਬਾਲੀਗੰਜ ਸਿੱਖਿਆ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤਾ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਪਹਿਲੇ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗ਼ੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੇ ਤੀਜੇ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਤੀਜੇ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੀਆਂ ਡਬਲਯੂ. ਈ. ਐੱਫ. ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਸ਼ਮਿਤਾ ਬਾਸੂ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਆਫ਼ ਮੈਂਡਮਸ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ।

19. ਸੁਸ਼ਮਿਤਾ ਬਾਸੂ (ਸੁਪ੍ਰਾ) ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮੈਟਰਿਕਸ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

20. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

21. ਬਹਾਲੀ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟਰਿਕਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ' ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਕਲੰਕਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਮਨਮਾਨੇ

ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

22. ਅਨੂਪ ਜੈਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਐਨਰ. (1984) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 369, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਖਾਸ ਦਿਨ 'ਤੇ, ਸਾਰੇ ਟ੍ਰੇਨੀ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ' ਤੇ ਦੇਰ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿੱਥੇ P.T./unarmed ਲੜਾਈ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਐੱਸ. (ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1954 ਦੇ ਨਿਯਮ 12 (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਃ

“13.....ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਜੋ ਅਧਾਰ ਹੈ ਆਰਡਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਆਰਡਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ' ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਕਥਿਤ ਕੰਮ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰ ਉਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਇਹ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ”

23. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਕਲੰਕਾਤਮਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਵਾਪਸ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

24. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate